

مهریه، خواستگاری و جهیزیه از نگاه اهل بیت(ع)

۲۷ خرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۳:۲۶

ازدواج آسان و به دور از تجملات و سخت گیری ها و بر اساس معیار و ارزش های دینی، باعث سعادت فردی و اجتماعی می شود.

امام صادق(ع) فرمود: **الْصَّدَاقُ مَا تَرْضَا عَلَيْهِ مِنْ قَلِيلٍ أَوْ كَثِيرٍ فَهَذَا الصَّدَاقُ** [۱]

مهریه همان چیزی است که طرفین بر آن توافق میکنند، کم باشد یا زیاد.

*نکته

* خداوند در مورد مهریه زنان فرموده است که مهر زنان را در کمال رضایت به آنها بپردازید پس اگر چیزی از مهر خود را از روی رضایت به شما بخشیدند برخوردار شوید که شما را حلال خواهد بود. [۲]

*زنجیرهای آتش

رسول حق به زنی به نام حولا فرمود:

يَا حَوْلَا وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا وَرَسُولًا مَا مِنْ امْرَأَةٍ ثَقُلَتْ عَلَى زَوْجِهَا الْمِهْرُ إِلَّا أَثْقَلَ اللَّهُ عَلَيْهَا سَلْسِلَ مِنْ نَارٍ. [۳]

ای حولا به آن خدایی که مرا بر حق به پیامبری مبعوث کرد زنی نیست که مهر سنگین بر عهده شوهرش بگذارد مگر این که خداوند زنجیرهای آتش بر گردن او گذارد.

*نکته

* امام صادق(ع) فرمودند: مهر زن های رسول خدا(ص) دوازده وقیه و نصف بوده است و هر وقیه چهل درهم ارزش داشت و نصف وقیه مساوی بود با بیست درهم. [۴]

محرومیت از حورالعین

امام رضا(ع) فرمود: **أَيُّمَا مُؤْمِنٍ خُطِبَ إِلَى أَخِيهِ حُرْمَةً وَبَذَلَ لَهُ خَمْسَمِائِ دِرْهَمٍ فَلَمْ يُزَوِّجْهُ فَقَدْ عَقَهُ وَاسْتَحَقَّ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ إِلَّا يُزَوِّجْهُ حَوْرَاءَ**. [۵]

هر گاه مؤمنی از خانواده‌ی برادر مؤمنش خواستگاری کند و پانصد درهم جهت صدق بپردازد و او بر اثر کمی مهر نپذیرد بر او ستم کرده و سزاوار است خداوند او را از حورالعین محروم کند.

*نکته

*مهرها را سنگین نگیرید، مهر و محبت را باید خداوند مهربان فراهم آورد، پول و مال عشق و محبت نمی‌آورد. [۶]

*شرافت خانوادگی

پیامبر اکرم(ص) فرمود: **تَزَوَّجُوا فِي الْحَجْرِ الصَّالِحِ، فَإِنَّ الْعِرْقَ دَسَاسٌ**. [۷]

در دامن و خانواده شایسته، ازدواج کنید زیرا عرق (نطفه و ژن‌ها) تأثیر می‌گذارد.

*نکته

* توجه به تأثیر این مسئله بر زندگی مشترک در کلام رسول اسلام(ص) کاملاً مشهود است آنجا که می‌فرمایند: دختران خویش را به مردان فاسق و شراب‌خوار ندهید. [۸]

*کمی مهریه برکت زن

امام صادق(ع) فرمود: **إِنَّ مِنْ بَرَكَاتِ الْمَرْأَةِ قَلَّةُ مِهْرِهَا**. [۹]

از برکات زن کمی مهریه اوست.

*سنگینی مهریه

امام علی(ع) فرمود: لَا تَعَالُوا بِمَهْوَرِ النِّسَاءِ فَتَكُونَ عَدَاوَةً. [۱۰]

مهریه زن‌ها را سنگین نگیرید که موجب کدورت و دشمنی گردد.

*نکته

* شخصی که در مجلس عقد حضرت جواد(ع) حاضر بود گفت: ایشان برای همسرش پانصد درهم مهریه تعیین کردند. [۱۱]

*جهیزیه‌ای با برکت

رسول خدا(ص) به حضرت علی(ع) فرمود:

آن زره‌ای را که به عنوان مهریه قرار داده بودی را بفروش و پولش را بیاور. پیامبر پول را به سلمان داد تا جهیزیه بخرد و سلمان هر آنچه ضروری یک زندگی بود را خرید و آورد. پیامبر اقلام خریداری شده را دید و فرمود: خداوند مبارک گرداند. [۱۲]

*نکته

* جهیزیه‌ی حضرت زهرا هفده قلم بود که به ۶۳ درهم خریداری شد و شامل ضروریات زندگی بود وقتی پیامبر(ص) جهیزیه‌ی ساده را دیدند از شوق گریستند. [۱۳]

*بدرقه عروس

أَمْرُ النَّبِيِّ(ص) بَنَاتِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَ نِسَاءِ الْمُهَاجِرِينَ وَ الْأَنْصَارِ: أَنْ يَمْضِينَ فِي صُحْبَةِ فَاطِمَةَ(ع) وَ أَنْ يَفْرَحْنَ وَ يَرْجُزْنَ وَ يَكْبِرْنَ وَ يَحْمَدْنَ وَ لَا يَقْلْنَ مَا لَا يَرْضَى اللَّهُ. [۱۴]

پیامبر اکرم(ص) امر فرمود، دختران عبدالمطلب و زنان مهاجر و انصار در شب عروسی حضرت فاطمه به همراه او بروند و شادی کنند، شعر و سرود بخوانند، تکبیر و حمد بگویند. و از گفتن حرف‌هایی که خدا بدان راضی نیست، بپرهیزند.

*نکته

* در شب عروسی حضرت زهرا جبرئیل و میکائیل هر یک با هفتاد هزار فرشته نازل شدند تا ایشان را تا به در خانه‌ی علی(ع) بدرقه کنند آن‌گاه جبرئیل و میکائیل تبریک گفتند و صدای الله اکبر فرشتگان نیز بلند شد. [۱۵]

زمان مناسب مراسم

امام صادق(ع) فرمود: زِفُوا عَرَائِسَكُمْ لَيْلاً وَ اطْعَمُوا ضُحًى. [۱۶]

مراسم عروسی را در شب و مهمانی را در روز انجام دهید.

* نکته

* دلیل سفارش اسلام به عروسی در شب از دیدگاه امام رضا(ع) چنین است: عروسی در شب سنت پیغمبر است زیرا شب را خدا مایه آرامش قرار داده و زن هم مایه آرامش است. [۱۷]

* دعای شب زفاف

امام صادق(ع) فرمود: إِذَا دَخَلْتَ عَلَيْكَ أَهْلَكَ فَخُذْ بِنَاصِيَتِهَا وَ اسْتَقْبَلْ بِهَا الْقِبْلَةَ وَ قُلْ: اَللّٰهُمَّ... فَإِنْ قَضَيْتَ لِي مِنْهَا وَلَدًا فَاجْعَلْهُ مُبَارَكًا سَوِيًّا. [۱۸]

چون همسرت به خانه تو آمد، دست او را بر پیشانی‌اش بگذار، و رو به قبله‌اش برگردان و [دعا کن و] بگو: خداوندا!... اگر از این همسرم، فرزندی برای من تقدیر نمایی، فرزند مبارک و سالم عنایت فرمای.

* نکته

* مستحب است این دعا خوانده شود: خداوندا به من فرزندی عطا کن او را با تقوا و پاک گردان و او را عاقبت به خیر بگردان. [۱۹]

* یک اصل مهم

امام صادق(ع): مَنْ اتَّخَذَ امْرَأَةً فَلْيُكْرِمْهَا. [۲۰]

وقتی کسی همسری را برای خود انتخاب کرد باید به او احترام نماید.

*نکته

* امام صادق(ع) در این باره می‌فرمایند: محبت به همسر از اخلاق پیامبران است. [۲۱]

*پایبندی به قول‌ها

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَعْلَمُونَ. [۲۲]

ای کسانی که ایمان آورده‌اید چرا چیزی می‌گویید که بدان عمل نمی‌کنید این عمل که سخنی بگویید و خلاف آن کنید بسیار سخت خدا را به خشم می‌آورد.

*نکته

* روایات دینی ما نجات و رهایی را در راست‌گویی و کلید همه گناهان را دروغ‌گویی دانسته است. [۲۳]

*به وجود آمدن فتنه

پیامبر اکرم(ص) فرمود: إِذَا جَاءَكُمْ مِنْ تَرْضُونَ خُلُقَهُ وَ دِينَهُ فَرُوجُهُ وَإِنْ لَا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةً فِي الْأَرْضِ وَ فُسَادٌ كَبِيرٌ. [۲۴]

وقتی کسی که به خواستگاری می‌آید و اخلاق و دینش مایه رضایت است به او زن دهید که اگر چنین نکنید، فتنه و فساد زمین را پر خواهد کرد.

*نکته

* در مورد اخلاق خواستگار و عواقب بد اخلاقی او بعد از ازدواج امام علی(ع) می‌فرمایند: هر کس بد اخلاق باشد اهل و عیالش او را سرزنش و ملامت می‌کنند. [۲۵]

*زمان ازدواج

از امام صادق(ع) در مورد ازدواج در سال‌های پایین سوال شد فرمود: إِذَا زَوَّجُوا وَ هُمْ صَغَارٌ لَمْ يَكَادُوا أَنْ يَاتِلِفُوا. [۲۶]

اگر در سال‌های پایین به آنان همسر داده شود بعید و مشکل است به توافق و سازگاری برسند.

*نکته

* جبرئیل به پیامبر(ص)فرمود هر گاه دوشیزگان آن‌چه را که زنان درک کرده‌اند آنان نیز درک کنند برایشان دوایی جز همسر وجود ندارد.[۲۷]

*ازدواج به موقع

پیامبر اکرم(ص) فرمود:

هر جوانی که در دوره جوانی خود ازدواج کند، شیطان‌ش فریاد بر آورد که: وای بر او دین خود را از گزند من حفظ کرد.[۲۸]

*نکته

* دوشیزگان چونان میوه‌ی روی درختند هنگامی که برسند و چیده نشوند نور خورشید آنان را از بین می‌برد و بادهای آنان را به این سو و آن سو می‌برند.[۲۹]

*سفارش به ازدواج متدینین

امام باقر(ع) فرمود: مردی خدمت رسول خدا(ص) آمد و در امر ازدواج کسب تکلیف و اجازه کرد، حضرت فرمود: آری ازدواج کن و بر تو باد به زنان متدین، خدا خیرت دهد.[۳۰]

*نکته

* در احادیث اسلامی این هشدار آمده است که: کسی که دختر عزیز و با کرامتش را به فردی فاسق شوهر دهد روزی هزار بار نفرین بر او فرود می‌آید.[۳۱]

*اهمیت تدبیر

پیامبر اکرم(ص) فرمود: با زن به خاطر چهار چیز ازدواج می‌شود: مال و ثروتش، زیبایی‌اش، دینداری‌اش و اصل و نسب خانواده‌اش؛ و تو با زنان متدین ازدواج کن. [۳۲]

*نکته

*پیامبر اکرم(ص) نهی فرموده‌اند که زنی را برای مال و جمالش بگیرند زیرا مالش موجب طغیان و جمالش موجب تباهی اوست و باید دین و ایمان زن در نظر گرفته شود [۳۳]

*امنیت دختر

امام حسن(ع) فرمود: به مردی که با ایشان درباره ازدواج دختر خود مشورت کرد، فرمود: او را به مردی با تقوا شوهر ده؛ زیرا اگر دختر تو را دوست داشته باشد گرامیش می‌دارد و اگر دوستش نداشته باشد به وی ستم نمی‌کند. [۳۴][۳۴]

*نکته

* تقوا ضامن امنیت دو زوج است چرا که خداوند آن را تضمین کرده است: "خداوند محبت مؤمنان نیکوکار و با تقوا را در قلب‌های یکدیگر قرار می‌دهد". [۳۵]

*نکوهش

امام رضا(ع) فرمود: با کسی که اخلاقش بد است وصلت نکنید. [۳۶]

*نکته

* یکی از مسلمانان به نام حسین ابن بشار باسطی نامه‌ای به امام رضا(ع) نوشت و درباره خواستگاری که برای دخترش آمده بود کسب تکلیف کرد امام در جواب نوشتند اگر بد اخلاق است دخترت را به او نده. [۳۷]

*نحوه برگزاری مجلس عروسی

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ يَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ. [۳۸]

عده‌ای از مردم گفتارهای سرگرم کننده را فراهم می‌کنند تا مردمان را ندانسته از راه خدا منحرف کنند اینان عذابی خفت بار دارند.

*نکته

* مراد از گفتار سرگرم کننده همان غنا است و به تفسیر امام صادق(ع) بندگان خدای رحمان کسانی هستند که در محفل باطل حاضر نشوند. [۳۹]

*الگوی برای مجلس عروسی

جابر بن عبد الله گوید: شب عروسی حضرت زهرا(ع) پیغمبر(ص)، علی(ع) را طلبید و طرف راست خود نشانید سپس فاطمه را طلبید و طرف چپ نشانید آن‌گاه سر آن‌ها را بهم نزدیک کرد سپس هر سه از جا برخاستند و به طرف منزل علی حرکت کردند. جبرئیل در میان فرشتگان تکبیر گفت و پیغمبر و مسلمانان تکبیر گفتند و این نخستین تکبیری بود که شب عروسی گفته شد و منشا یک رسم اسلامی گردید. [۴۰]

*نکته

* اسلام به جشن عروسی بدون گناه تاکید دارد. مکتب اسلام هرگز با جشن و شادی مخالف نیست. رسول خدا(ص) در جشن ازدواج حضرت فاطمه(ع) و علی(ع) فرمودند: شادی کنید اما کاری که مورد رضای خدا نیست انجام ندهید. [۴۱]

*سخنی با کسانی که...

وَلَيْسَتَعْفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّى يُغْنِيَهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ. [۴۲]

عفت پیشه کنند آن‌هایی که امکانی برای ازدواج نمی‌یابند تا این که خداوند از فضل خویش آن‌ها را بی‌نیاز کند.

*نکته

* پیامبر اکرم(ص) فرمودند: هر کس عاشق شود پس آن را کتمان کند و عفت بورزد چنانچه بمیرد شهید است. [۴۳]

*دقت در همتایی فرهنگی و فکری

امام علی(ع) فرمود: إِنَّ النَّفُوسَ إِذَا تَنَاسَبَتْ اسْتَأْثَرَتْ. [۴۴]

همانا چنانچه نفوس متناسب هم باشند بینشان الفت ایجاد می شود.

*نکته

* امام صادق(ع) در مورد فهمیده بودن دو زوج می فرمایند: زن فهمیده فقط کنار مرد فهمیده قرار می گیرد. [۴۵]

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۲۷۲۰۰/مع-بیت-اهل-نگاه-جهیزیه-خواستگاری-مهریه/>